

P6_TA-PROV(2007)0358

Inimõiguste rikkumine Moldovas

Euroopa Parlamendi 12. juuli 2007. aasta resolutsioon inimõiguste rikkumise kohta Transnistrias (Moldovas)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Moldova Vabariigis ja eriti Transnistrias¹;
  - võttes arvesse Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelist 1. juulil 1998. aastal jõustunud partnerlus- ja koostöölepingut;
  - võttes arvesse 22. veebruaril 2005. aastal toimunud seitsmendal ELi-Moldova koostöönõukogu kohtumisel vastu võetud Moldova tegevuskava;
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee 1. märtsi 2006. aasta vaheresolutsiooni seoses Euroopa Inimõiguste Kohtu 8. juuli 2004. aasta otsusega kohtuasjas Ilascu ja teised vs. Moldova ja Vene Föderatsioon;
  - võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) 1999. aasta Istanbuli tippkohtumise ja OSCE ministrite nõukogu 2002. aasta Porto kohtumise deklaratsioone;
  - võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone, sealhulgas nende sätteid surnute õiguste kohta;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et sõjategevus Transnistria rajoonis Moldova Vabariigis tõi kaasa separatistliku, ebaseadusliku ja autoritaarse režiimi tekkimise piirkonnas; et külmutatud konflikti olukord püsib ja inimõiguste rikkumised on jätkuvalt rängad ja laiaulatuslikud;
- B. arvestades, et lõplikku lahendust Transnistria konfliktile ei ole ülalnimetatud rahvusvahelistele otsustele vaatamata veel leitud, mis viib olukorra jätkuva halvenemiseni inimõiguste austamise osas selles piirkonnas;
- C. arvestades, et viimane näide inimõiguste rikkumise kohta Transnistrias on Tudor Popa ja Andrei Ivantoci juhtum, keda koheldi inimväärikut alandavalt ja kellel ei lubatud koju tagasi pöörduda;
- D. arvestades, et nn Ilaşcu rühmituse kõigi liikmete vahistamine ja kinnipidamine terrorismi süüdistusega kujutas endast Transnistria separatistliku režiimi ebaseaduslikku tegevust, mis ei vastanud rahvusvahelistele standarditele õiglase kohtumõistmise,

---

¹ Vt näiteks Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2006. aasta resolutsiooni (P6_TA(2006)0455) ja 16. märtsi 2006. aasta resolutsiooni (ELT C 291 E, 30.11.2006, lk 336).

õigusriigi, vangide õiguste austamise ja piinamise ning ebainimliku kohtlemise tõkestamise põhimõtete kohta;

- E. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohtu 8. juuli 2004. aasta otsust kohtuasjas Ilascu ja teised vs. Moldova ja Vene Föderatsioon ei ole veel rakendatud ning et Transnistria separatistlik režiim on seda täielikult eiranud;
  - F. arvestades, et inimõiguste tõsine rikkumine Transnistrias jätkub, mis on viinud eelkõige rumeenlaste õiguste eitamiseni koos rumeeniakeelsete koolide sulgemise ja rumeenlaste surnuaia rüvetamisega Transnistrias, samuti kogu piirkonna elanikkonna poliitiliste õiguste ja vabaduste rikkumiseni, mis on kaasa toonud ulatusliku inimkaubanduse ning organiseeritud kuritegevuse;
  - G. arvestades, et OSCE 1999. aasta Istanbuli tippkohtumise ja OSCE ministrite nõukogu 2002. aasta Porto kohtumise otsuseid ei ole ikka veel ellu viidud;
  - H. arvestades, et Euroopa Liit on astunud olulisi samme sidemete tihendamiseks Moldova Vabariigiga ning lahenduse leidmiseks Transnistria konfliktile, avades Chişinău alalise komisjoni esinduse, määrates Moldova Vabariiki ELi esindaja, kelle ülesanne on aidata kaasa Transnistria konfliktile püsiva lahenduse leidmisele, ning saates Moldova Vabariiki ja Ukrainasse Euroopa Liidu piirihaldamise abimissiooni (EUBAM);
  - I. arvestades, et Moldova Vabariigi piirkonda Transnistriat puudutavad läbirääkimised on kestnud alates 1992. aastast nn 5+2 vormis Moldova Vabariigi, Moldova Transnistria piirkonna, Vene Föderatsiooni, Ukraina ja OSCE osalemisel; arvestades, et EL ja Ameerika Ühendriigid said 2005. aastal vaatlejateks; arvestades, et läbirääkimised katkesid aprillis 2006;
  - J. võttes arvesse Moldova Vabariigi Euroopa-suunalisi püüdlusi ja tõsiasja, et Transnistria sündmused toimuvad ELi vahetus lähetuses; tunnistades Moldova Vabariigi territoriaalset terviklikkust ning kutsudes kõiki osapooli üles töötama poliitilise prioriteedina riigi taasühinemise nimel,
1. mõistab karmilt hukka inimõiguste ja inimväärikuse mitteaustamise Transnistrias, mida näitavad kohtupidamine Ilaşcu rühmituse liikmete üle ja nende vahi all hoidmine, selles piirkonnas elavate inimeste vabaduste eitamine, teabele ja haridusele juurdepääsu õiguse eiramine, mis on kaasa toonud ulatusliku inimkaubanduse ning organiseeritud kuritegevuse;
  2. tervitab Andrei Ivantoci ja Tudor Popa vabastamist, aga taunib seda, et nende vabastamist Tiraspoli separatistliku režiimi poolt näidati ametlikult kui nende vangistusaja lõppemise tulemust ja mitte kui Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuse täitmist; taunib seda, et Andrei Ivantoc langes vabastamisel vägivalda ohvriks ja et rünnati tema inimväärikust, nagu tõendavad tunnistajate poolt tema vabastamise kohta salvestatud filmimaterjalid;
  3. mõistab hukka sõltumatu ajakirjanduse esindajate, valitsusväliste organisatsioonide ning kodanikuühiskonna liikmete jätkuva tagakiusamise, ahistamise ja ähvardamise Transnistria separatistliku režiimi poolt;

4. nõuab inimestelt vabaduse võtmise lõpetamist poliitilise tegevuse eest; mõistab sellega seoses hukka Corjovas toimunud seaduslikel kohalikel valimistel linnapeaks kandideerinud Valentin Besleagi vahistamise 2. juunil 2007 ja tema järgneva kohtlemise;
5. nõuab külmutatud konflikti kiiret ja lõplikku lahendamist Transnistrias, mis tagab demokraatia ja inimõiguste austamise kogu Moldova Vabariigi territooriumil vastavalt rahvusvahelistele põhimõtetele;
6. rõhutab ELi kindlat toetust Moldova Vabariigi territoriaalsele terviklikkusele; juhib tähelepanu, et Tiraspoli ebaseaduslikul režiimil ei ole mingeid volitusi takistada Moldova Vabariigi kodanike sisenemist Dnestri jõe vasakul kaldal asuvale territooriumile ning tal puuduvad ka volitused isikute ebasoovitavaks tunnistamise otsuste tegemiseks;
7. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kavandama meetmeid ulatuslikumaks ja igakülgsemaks osalemiseks läbirääkimiste protsessis ja ülalnimetatud konflikti lahendamiseks; märgib ELi edukat ühist piirihaldamise abimissiooni Ukrainaga asukohaga Odessas ja kutsub Ukraina valitsust üles jätkama missiooni toetamist;
8. nõuab ELi ulatuslikumat osalemist selle tema vahetus naabruses aset leidva konflikti lahendamises, sealhulgas ELi staatuse tõstmist läbirääkimispartneriks;
9. tuletab kõigile osapooltele meelde, et Transnistria separatistlik režiim võimaldab vohada organiseeritud kuritegevusel, sealhulgas relvade salakaubaveol, inimkaubandusel, salakaubaveol ja rahapesul; juhib tähelepanu, et see kujutab endast märkimisväärset ohtu piirkonna stabiilsusele;
10. nõuab OSCE 1999. aasta Istanbuli tippkohtumise ja OSCE ministrite nõukogu 2002. aasta Porto kohtumise järelduste ning Euroopa Inimõiguste Kohtu 8. juuli 2004. aasta otsuse kohtuasjas Ilașcu ja teised vs. Moldova ja Vene Föderatsioon viivitamatut ja täielikku rakendamist; kutsub ELi üles tõstatama ELi-Venemaa suhete raames Vene vägede Transnistriast väljaviimise küsimust;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, nõukogule, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Moldova Vabariigi valitsusele ja parlamendile, Venemaa valitsusele ja parlamendile ning Euroopa Nõukogu peasekretärile.